

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2018 жылғы 20 қыркүйектегі
№ 469 бұйрығына 45-қосымша

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 485-қосымша

Тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға арналған
негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін «Қазақ тілі» пәнінен
жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы
(оқыту қазақ тілінде)

1 - тарау. Жалпы ережелер

1. Тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін «Қазақ тілі» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) «Білім туралы» 2007 жылғы 27 шілдедегі Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабы б) тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. Оқыту мақсаты – тіл туралы білімдерді меңгеру, түрлі деңгейдегі құралдарды қолдану нормалары және оларды өнімді тілдік әрекет барысында белсендету, сонымен бірге сөздік қорын байыту, байланыстыра айту жолдарын, қатынас мәдениетін, тілді жетілдірудің саналы және шығармашылықтық механизмдерін меңгеру негізінде тілдік әрекеттің барлық түрлері бойынша коммуникативтік дағдыларды қалыптастыру арқылы зиялы және белсенді тұлғаны дамыту.

3. Оқытудың міндеттері:

1) тіл туралы білімдерді, оның түрлі салада және қатынас жағдайларында, стилистикалық ресурстарда, әдеби тілдің негізгі нормаларында (орфоэпикалық, орфографиялық, және грамматикалық) және тілдік этикет ережелерінде қызмет істеуін қалыптастыру;

2) оқу және жазу дағдыларын жетілдіру;

3) нормативтік және қатынас жағдайындағы сәйкестік көзқарастары жағынан тілдік құралдарды бағалау және таңдау қабілетін қалыптастыру;

4) түрлі тілілік жанрларда ауызша және жазбаша монологиялық сөйлемдерді құру қабілетін дамыту және жетілдіру;

5) табысты әңгімелік қатынас жасау, түрлі сала мен коммуникативтік жағдайда пікірталас жүргізу қабілетін жетілдіру;

6) орфоэпикалық, орфографиялық, пунктуациялық және стилистикалық сауаттылығын жетілдіру;

7) қатынас құралы, білім көзі, рухани-адамгершіліктік құндылық ретінде, және де қоғамда табысты әлеуметтенуге ықпал жасайтын тілдік капитал ретінде, тілге саналы қарауға тәрбиелеу.

4. Бағдарламаның мазмұны, заттық нәтижелерге қол жеткізуден басқа, түзеу міндеттерін жүзеге асыру бойынша жүйелік жұмыстарды қарастырады: есту, есту-көру қабылдауын дамыту; бейтарап және белсенді сөздігін өсіру; сөйлеуінде вербализмді болдырмау, тілдің семантикалық жағымен жұмыс; тілдің грамматикалық және фонетикалық құрылымының бұзылымдарын түзеу; дислексияны, дисграфияны және дизорфографияны болдырмау және жеңу.

2 - тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

5. Тілді оқыту, оқытудың түзеу-дамытушылық және әлеуметтік-бейімдеушілік бағыты қағидаларының негізінде және жіктемелік, әрекеттік, коммуникативтік, құндылықты-бағдарлаушылық, дифференциалдық тәсілдер мен ақпараттық-коммуникациялық технологияларын қолдану негізінде, жүзеге асырылады.

6. Оқытудың түзеу-дамытушылық бағыты, оның ерекше білімдік қажеттіліктері ескеріле отырып, оқу ісінің арнайы тәсілдері және әдістері арқылы жүзеге асырылады.

7. Әлеуметтік-бейімдеушілік бағыты тұлғаның әлеуметтік бейімделмеушілігін жеңу немесе азайтуды қарастырады. Білім алушылардың әлеуметтік өмірге қатысулары үшін қажетті тәртіп пен өмірлік нормаларының меңгерілуі бойынша арнайы жұмыстар қарастырылады.

8. Әрекеттік тәсіл қағидасы: оқыту барысында педагогтың басшылығымен заттық-практикалық, ізденушілік әрекеттер кең қолданылады, бұл оқу материалын түсінуге жағдайлар жасайды; заттық-практикалық әрекет жоғарғы психикалық функцияларының сенсомоторлық негізін дамытуға (қабылдауы, тілі, ойлау қабілеті), білім алушылардың өмірлік тәжірибесінің жеткіліксіздігінің орнын толықтыруға, жалпыбілімдік пәндер бойынша білімдер мен дағдыларды меңгерулеріне мүмкіндік береді.

9. Коммуникативтік тәсіл – ақпаратты беру және хабарлау, тілдік қатынас барысында білімдерімен, қабілеттерімен және дағдыларымен алмасу; тіл арқылы қатынас жасау қабілеттілігі оқыту нәтижесі болып табылады.

10. Оқытудың практикалық бағыты білім алушылардың оқыған материалы мен практикалық іс-әрекеті арасындағы тығыз байланысты, практикалық-бағдарлық міндеттерді шешуде бірінші кезекті мағынасы бар, білімдері мен қабілеттерінің қалыптасуын болжайды.

11. Білім алушыларға қарасты жіктемелік және жекелік тәсіл, олардың Бағдарлама мазмұнын меңгерудегі бірдей емес мүмкіндіктерін көрсететін

ерекше білімдік қажеттіліктерінің ескерілуін, оқу материалын меңгеру барысында көрініс алатын және алған білімдерінің, дағдыларының, қабілеттерінің сапасына әсер ететін, вариативті типологиялық ерекшеліктерінің болуын болжайды. Әрбір типологиялық топ үшін педагог олардың мүмкіндіктеріне сәйкес, қолжетімді күрделілік пен көлемін ескере отырып, оқу материалының мазмұнын таңдап алады; оқу жұмысының қарқыны, білім алушылардың дербестігі, оқыту тәсілдері мен әдістері түрлендіріледі. Білім алушылардың топтарға бөлінуі шартты және қозғалмалы. Жіктемелі тәсіл оқытудың жекеленуімен толықтырылады.

12. Ақпараттық коммуникативтік біліктілігін қалыптастыру мақсатында білім алушылар түрлі дереккөздік ақпараты бар әртүрлі жұмыстарды, соның ішінде инновациялық коммуникациялық технологияларды қарастырады (оқытын машиналар, сөздіктер, анықтамалар, бұқаралық ақпарат құралдары, ғаламтор, компьютер).

13. Қоғамның әлеуметтік-экономикалық және мәдени өмірінің түрлі аспектілерін қамтитын, түрлі үлгідегі және жанрдағы мәтіндерді қолданылады, бұл білім алушылардың орфографиялық, пунктуациялық, стилистикалық сауаттылық деңгейін, сондай-ақ тілдік мәдениет деңгейін көтеруге, саралау дағдыларын жаттықтыруға және тілдің түрлі жанрдағы, стилдегі байланысты сөйлемдерді меңгерулеріне мүмкіндік береді.

14. Мәтіндер мазмұны білім алушылардың рухани-адамгершіліктік қасиеттері мен қазақстандық патриотизмді қалыптастыруға және өмірде жалпыұлттық «Мәңгілік Ел» идеясын іске асыруға, этникааралық және мәдениаралық коммуникация жағдайында төзімділік пен қатынасты дамытуға бағытталады.

15. Сабақтарды ұйымдастыру және өткізу барысында педагог бірқатар ерекше және жалпы әдістемелік талаптарға сүйенеді:

1) үздіксіз түзеу және дефицитарлық функцияларын дамыту (сенсорлық, моторлық, психикалық);

2) кеңістіктік ұғымдарды, коммуникативтік әрекеттерді, сезіну мен ұсақ моториканы, есту, көру және тактильдік қабылдауды дамыту;

3) меңгерген компенсаторлық тәсілдерін, қабілеттері мен дағдыларын, қалпына келтірілген және түзетілген функцияларын түрлі оқу үдерісі барысында, сабақта және сабақтан тыс кезде, айналасындағылармен қатынас жасау кезінде белсенді түрде қолдану мүмкіндігін қамтамасыз ету;

4) әлеуметтік құзіретін белсендету және өз бетінше жұмыс жасау дағдыларын, танымдық белсенділік пен танымдық қызығушылығын, тұлғаның эмоциялық-еріктік саласы мен оң қасиеттерін дамыту.

16. Оқытудың әдістері мен тәсілдерін таңдау ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылардың танымдық әс-әрекеттеріне сәйкес жүзеге асырылады, соған орай, іс-әрекеттер алгоритмдері мен заттық-практикалық ірекеттерді қолдану түрінде берілетін, «кішкентай қадамдар» әдісі маңызды орын алады.

17. Оқудағы қиындықтарды жеңу мақсатында арнайы тәсілдер (көру бұзылымдары ескерілгендегі оқу ісінің алгоритмизациясы, сабақ құрылымының ерекшелігі, сақталған функцияларды дамыту бойынша арнайы гимнастика), оқу ақпаратын өңдеудің логикалық тәсілдері (нақтыландыру, үлгілер бойынша аналогиясын орнату, қорыту) қолданылады.

Білім алушылардың психикалық және дене ерекшеліктерін түзеу мақсатында тіл сабағында қолданылатын әдістер мен тәсілдер:

- 1) шолу әдісі;
- 2) дидактикалық ойындар;
- 3) «Фонетика», «Лексика және фразеология» тақырыптарын оқу барысында кроссвордтарды табу, ребустарды, шарадаларды шешу;
- 4) тірек сызбалар;
- 5) мәтінді редакциялау;
- 6) анықтамалық материалдар үшін дәптер дайындау және қолдану;
- 7) «дыбыссыз» сұрақ;
- 8) дайын мәтіннің тақырыптық торын құрастыру тәсілі және тақырыпты құру барысындағы есептеулер тәсілі;
- 9) болашақ тақырыптың микротақырыптарын ашу сызбасын құрастыру тәсілі және оны дайын мәтіннен есептеп шығару тәсілі;
- 10) тәсілдерді қолдана отырғандағы тіл шығармашылығы: «Еркін ассоциациялар тәсілі»(суреттердің деректері бойынша), «Не болар еді, егер ...» (білім алушы өзіне осындай сұрақ қойып жауап беруге тырысады), «Әңгімені жалғастыр»;

11) «мағыналық бірліктер» тәсілі мағыналық жады мен логикалық ойлау қабілетін дамытуға арналады. Тәсілдер: мәтіннің сараптамасы немесе шағын-баяндау, мұнда білім алушы дәйекті түрде екі сұраққа жауап береді: «Бұл мәтінде кім (немесе не) туралы айтылады?» және «Бұл жөнінде не айтылады (хабарланады)?». Қолданылатын қысқаша-баяндаулар көлемі үлкен мәтінге қарасты қорқынышын жеңіп, эмоциялық-ерік аясының қалыптасуына көмектеседі. Жеке тәжірибесін қолдану: жанұядағы туыстық байланыстардың аналогиясы бойынша мәтін немесе сөйлем ішіндегі туыстық байланыстарды анықтау (мысалы, «Қарапайым сөйлем») тақырыбын зерделеу барысында.

19. Ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушыларға барлық психикалық үдерістердің тез сарқылуы тән, сондықтан сабақ кезінде іс-әрекеттерді ауыстырудың, әдістер мен тәсілдерді алмастырудың, жіктемелік тәсілдің, маңызыды материалды ойда сақтап қалу үшін көп рет қайталаудың, көру қабілеті, айналаны бақылау, оқу, жұмысты тынығумен алмастыру үшін жайлы жағдайлар жасаудың мағынасы зор.

20. Бағдарламалық материалды толыққанды жүзеге асыру үшін тіл және әдебиет кабинеттерін жабдықтаудың нормалары белгіленген:

- 1) интерактивтік және проекциялық жабдықтар жинақталымы: проектор, интерактивтік тақта немесе экран;
- 2) электрондық басылымдар, DVD –гі видеофильмдер, электрондық

плакаттар;

3) компьютер жинақталымы: жүйелік блок, монитор, микрофондық-телефондық гарнитура, акустикалық жүйе, вэб - камера, желілік фильтр, көпфункционалды құрылғы;

4) аудиторлық қабырға тақтасы.

21. Тілдік оқыту барысында техникалық құрылғылар (аппаратура) және дидактикалық құралдар (ақпарат тасушы) белсенді түрде қолданылады, оның ішінде:

1) интерактивтік панелі және үшөлшемді аксессуарлары бар «Мультимедиялық интерактивтік оқытатын бағдарламалық-әдістемелік кешен» электрондық ресурсы - теориялық материал мен практикалық білімдердің меңгерілу тиімділігін жоғарылату үшін;

2) дыбыстық сигналады визуалдайтын «Логопедиялық тренажер» - арнайы тыныс алу және дауыс жаттығуларын өткізу барысында, әсіресе тұтықпасы мен дизартриясы бар балалармен жұмыс істегенде;

3) тілдік коммуникацияны меңгеру және дамытуға арналған тілдік тренажер ассистивтік құрылғысы - қажетті мөлшерде жалпақ сөйлемдік тілді меңгермеген білім алушылар үшін, сонымен бірге білім алушылардың тілдік шектелуі кезеңінде.

3-тарау. «Қазақ тілі» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

22. «Қазақ тілі» пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағатты;

2) 6-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағатты;

3) 7-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағатты;

4) 8-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағатты;

5) 9-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағатты;

6) 10-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағатты құрайды.

23. Пәндік білімнің мазмұны коммуникативтік әрекеттер және коммуникативтік дағдыларға негізделген. Коммуникативтік дағдылардағы оқу мақсаттары әр сынып деңгейіне сәйкес динамикалық түзете-дамыта оқыту бағытында жасалған.

24. Оқу пәнінің мазмұны 4 бөлімді қамтиды:

1) 1-бөлім «Тыңдалым және айтылым»;

2) 2-бөлім «Оқылым»;

3) 3-бөлім «Жазылым»;

4) 4-бөлім «Әдеби тіл нормаларын сақтау».

25. «Тыңдалым және айтылым» бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

1) болжау;

2) әр түрлі жанрдағы мәтіндерді талдау;

3) мәтіннен ақпаратты анықтау;

- 4) негізгі ойды анықтау;
- 5) тыңдалым материалы бойынша жауап беру және бағалау;
- 6) сөйлеу мәдениетін дамыту.

26. «Оқылым» бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) ақпаратты түсіну;
- 2) мәтіннің стильдік ерекшелігін тану;
- 3) мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату;
- 4) мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу;
- 5) мәтіндерге салыстырмалы түрде талдау жасау;
- 6) оқылым стратегияларын қолдану;
- 7) әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу.

27. «Жазылым» бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) жоспар құру;
- 2) әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру;
- 3) жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну;
- 4) эссе жазу;
- 5) оқылым және тыңдалым материалдары негізінде жинақы мәтін жазу;
- 6) мәтіндерді түзету және редакциялау.

28. «Әдеби тіл нормаларын сақтау бөлімі» келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) орфографиялық норма;
- 2) орфоэпиялық норма;
- 3) лексикалық норма;
- 4) грамматикалық норма;
- 5) пунктуациялық норма.

29. 5-сыныпқа арналған «Қазақ тілі» пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым бөлімі: тірек сөздер арқылы тақырыпты болжау; элеуметтік-тұрмыстық тақырыптарға байланысты көтерілген мәселені түсіну; тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну; тірек сөздер арқылы негізгі ойды анықтау; тыңдалған мәтін мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру; коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді қолдану;

2) оқылым бөлімі: мәтіндегі негізгі ақпаратты түсіну; лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтін арқылы тану; хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландырудың құрылымын түсіну, жанрлық ерекшеліктерін ажырату; мәтін мазмұнын түсіну үшін сұрақтар құрастыру; ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын салыстыру; жалпы мазмұнын түсіну үшін, нақты ақпаратты табу үшін оқылым стратегияларын қолдану; қажетті ақпаратты балаларға арналған газет-журналдардан ала білу;

3) жазылым бөлімі: берілген мәтінге қарапайым жоспар құру; жанрлық ерекшелігіне сай рәсімделуі мен құрылымын сақтап хат, хабарландыру құрастырып жазу; сюжетті суреттер желісі бойынша шағын мәтін құрастыру;

эссе құрылымын сақтай отырып, өзіне таныс адамды сипаттап жазу; оқылым және тыңдалым материалдарының негізінде жинақы шағын мәтін жазу; мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктердің көмегімен түзету;

4) әдеби тіл нормаларын сақтау бөлімі: қазақ тілінің дыбыстар жүйесін, үндестік заңын, емлелік ерекшеліктерін ескере отырып, түзету жаттығуларын орфографиялық нормаға сай жазу; сөздерді ілгерінді, кейінді, тоғыспалы заңдылықтарына сәйкес қолдану; тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, көп мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді орынды қолдана білу; ауызша, жазбаша тілдесім барысында жұрнақ арқылы жасалған туынды сөздерді, күрделі сөздерді қолдану; зат есімдердің мағыналық түрлерін білу; түзету жаттығуларын орындау арқылы сын есімді зат есім орнына қолдана білу; сан есімнің мағыналық түрлерін ажырата білу; төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің жасалу жолдарын, қызметін білу; төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің тыныс белгілерін дұрыс қолдану.

30. 6-сыныпқа арналған «Қазақ тілі» пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым бөлімі: тірек сөздер мен ұсынылған иллюстрация арқылы тақырыпты болжау; әлеуметтік-мәдени тақырыптарға байланысты көтерілген мәселені түсіну; тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі ақпаратты анықтау; жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау; тыңдалған мәтін мазмұны бойынша өз ойын білдіре отырып, сұрақтарға жауап беру; коммуникативтік жағдаятқа сай ресми сөздер мен тіркестерін орынды қолдану;

2) оқылым бөлімі: мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну; ауызекі сөйлеудің стильдік ерекшелігін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; ауызекі сөйлеу мен көркем сөйлеудің жанрлық ерекшеліктерін түсіне отырып ажырату; мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты анықтауда нақты сұрақтар құрастыру; ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын салыстыру; комментарий жасау, іріктеп, рөлге бөліп оқуда оқылым стратегияла рын қолдану; энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдар дан қажетті ақпараттарды алу;

3) жазылым бөлімі: кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтып, берілген мәтінге қарапайым жоспар құру; құрылымын сақтай отырып, жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай хабарландыру, жарнама, құттықтау хаттарын құрастырып жазу; жинақталған деректер бойынша диаграмма, кесте, сызба түріндегі графиктік мәтін құрастыру; эссе құрылымын сақтап, абзац түрлерін жүйелі құрастырып, белгілі бір оқиғаны суреттеп жазу; оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, жинақы мәтін жазу; мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп түзету;

4) әдеби тіл нормаларын сақтау бөлімі: жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; сөз және сөйлем ішінде екіпіннің түрлерін орынды қолдану; көнерген сөз, эфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің

қолданыс аясын түсіну; сөйлемдегі есімдіктің қызметін түсіну, есімдікті зат есім, сын есімнің орнына қолдану, түзету жұмыстарын орындау; етістіктің етіс түрлері мен салт - сабақты етістіктерді білу; үстеудің мағыналық түрлерін ажырату, сөйлем, мәтін құрау кезінде орынды қолдану; тыныс белгілерінің түрлері мен қызметін түсіну, дұрыс қолдану.

31. 7-сыныпқа арналған «Қазақ тілі» пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым бөлімі: мәтіннің алғашқы бөлігін тыңдау арқылы көтерілген мәселені болжау; әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты көтерілген мәселені талдау; тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, қосымша ақпаратты анықтау; мәтіннің құрылымдық ерекшелігіне қарай негізгі ойды анықтау; тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру; коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш эмоционалды-экспрессивті сөздерді орынды қолдану;

2) оқылым бөлімі: кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер арқылы ақпаратты түсіну; көркем сөйлеудің стильдік ерекшелігін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; хроника, хабар, очерктердің құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшелігін ажырату; мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру; идеясы ұқсас публицисти калық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы мен тілдік ерекшелігін салыстыру; оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу; ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану;

3) жазылым бөлімі: әртүрлі жанрдағы мәтіндердің құрылымын сақтап, қарапайым жоспар құру; көркемдегіш құралдарды жанрлық ерекшелігіне сай қолданып, шағын мақала, әңгіме құрастырып жазу; сызба, сурет түрінде берілген процесті сипаттап жазу; эссе тақырыбынан ауытқымай, абзац түрлерін жүйелі құрастырып жазу; оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздерін қолдана отырып жинақы мәтін жазу; мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру;

4) әдеби тіл нормаларын сақтау бөлімі: жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай жазу; сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсіну; фразеологизм, мақал-мәтелдердің эмоционалды мәнін, түсініп қолдана білу; етістіктің есімше, көсемше, тұйық етістік, шақ, рай түрлерін тілдесім барысында қолдану; еліктеу сөздердің стильдік мәнін түсініп қолдану; шылау түрлерін ажырата білу, сөйлем құрау кезінде орынды қолдану; одағай түрлерін ажырата білу, сөйлем құрауда қолдану; оқшау сөздердің қызметін түсіну, ажырата білу; сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерін дұрыс қолдану.

32. 8-сыныпқа арналған «Қазақ тілі» пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым бөлімі: мәтіннен алынған үзінділер арқылы оқиғаның дамуын болжау; әлеуметтік-қоғамдық, мәдени, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты көтерілген мәселені талдау; тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, факті мен көзқарасты ажырата білу; мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы арқылы негізгі ойды анықтау; тыңдалған мәтіннен

келтірілген деректер арқылы сұрақтарға жауап беру; коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуішэмоционалды-экспрессивті сөздерді, мақал-мәтелдерді, тұрақты тіркестерді орынды қолдан;

2) оқылым бөлімі: аралас және тұтас мәтіндердегі ақпараттарды салыстыру; публицистикалық, ғылыми стиль ерекшеліктерін тілдік құралдар арқылы тану; хроника, кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; мәтін бойынша перифраза ның түрлі тәсілдері арқылы сұрақтар құрастыру; әңгімелеу, сипаттау, талқылау түрлеріне қарай ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің құрылымын салыстыру; оқылым стратегияларын қолдану; комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу; ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді дәлел ретінде қолдану;

3) жазылым бөлімі: әртүрлі мәтіндердің құрылымын ескеріп, күрделі жоспар құру; тілдік құралдарды жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай қолданып мақала құрастыру; мәтін құрылымын сақтай отырып, сурет немесе шартты белгіні сипаттап жазу; эссе құрылымын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу; оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу; мәтіндегі сөздердің дұрыс нақты қолданылуын тексеру, лексикалық түзетулер енгізу;

4) әдеби тіл нормаларын сақтау бөлімі: дефис арқылы жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; ән, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану; сөздік қор және сөздік құрам ерекшеліктерін түсініп қолдану; сөз тіркесінің байланысу тәсілдері мен түрлері, есімді, етістікті сөз тіркестерін ажырату, қолдану; тұрлаулы және тұрлаусыз сөйлем мүшелерінің сөйлем жасаудағы өзіндік орнын, қызметін түсініп қолдану; сөйлем ішінде бірыңғай мүшелер мен айқындауыш мүшелерді қолдана білу; жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану; оқшау сөздерді орынды қолдану; сөйлем ішінде, соңында қойылатын тыныс белгілерін дұрыс қолдану.

33. 9-сыныпқа арналған «Қазақ тілі» пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым бөлімі: мәтіннен алынған үзінділер арқылы көтерілген мәселені болжау; әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты көтерілген мәселені талдау; тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, астарлы ойды анықтау; мәтіндегі көтерілген мәселе арқылы негізгі ойды анықтау; перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу; коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді орынды қолдану, диалог, монологта өз ойын жүйелі жеткізу;

2) оқылым бөлімі: аралас және тұтас мәтіндердегі ақпараттарды өңдеу; қазақ тілінің стильдерін тілдік құралдар арқылы тану; мақала, аннотация, презентация, тезистердің құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; мәтіндегі көтерілген мәселе негізінде сұрақтар

құрастыру; әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін құрылымын салыстыру; комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқуда оқылым стратегияларын тиімді қолдану; ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау;

3) жазылым бөлімі: тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру; тілдік құралдарды жанрлық және стильдік ерешеліктеріне сай қолданып аннотация, тезис құрастырып жазу; графиктік мәтіндегі деректердің маңызды тұсын анықтап жазу; эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін анық көрсетіп жазу; оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісімен жинақы мәтін жазу; жазба түзету жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, стильдік түзетулер жасау;

4) әдеби тіл нормаларын сақтау бөлімі: бас әріппен жазылатын күрделі-құрама атауларды орфографиялық нормаға сай сауатты жазу; лексикалық стилистика заңдылықтарын білу, қолдану; құрмалас сөйлем жасалу жолдарын, түрлерін білу, түзету жаттығуларын орындау барысында қолдану; құрмалас сөйлемдегі түрлерін ажырата білу, сөйлемдерде қолдану; сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу; аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдарын білу; сөйлем соңында қабаттасып қойылатын тыныс белгілерін дұрыс қолдану.

34. 10-сыныпқа арналған «Қазақ тілі» пәнінің базалық мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым бөлімі: мәтін мазмұны бойынша сұрақтарға болжаммен жауап беру; қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі көтерілген мәселені талдау; тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, мәтін бойынша қорытынды жасау; автор көзқарасы арқылы негізгі ойды табу; мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыра талдау, сыни баға беру; қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды орынды қолдану;

2) оқылым бөлімі: перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы қажетті ақпаратты табу; шешендік сөздің түрлерін тілдік құралдар арқылы тану; жолдау, заңнама, мемлекеттік бағдарламалар, әскери-патриоттық мәтіндердің жанрлық түрлерін ажырату; мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру; әртүрлі стильдегі мәтіндердің тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; белгілі бір мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу; әртүрлі ресурс көздерінен алынған ақпараттарды авторға сілтеме жасай отырып, түзету жазба жұмыстарында қолдану;

3) жазылым бөлімі: жинақталған материалдар негізінде ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру; әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру; мәтін құрылымын сақтай отырып, маңызды тұстарын анықтап жазу; эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, көтерілген мәселе бойынша өз ойын

дәлелдеп жазу; оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, перифраз тәсілдері арқылы жинақы мәтін жазу; жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлуде логикалық түзетулер енгізу, редакциялау;

4) әдеби тіл нормаларын сақтау бөлімі бөлімі: мәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану; құрмалас сөйлемнің түрлерін білу; салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, қолдану; құрмалас сөйлемнің тыныс белгілерін ережеге сай қолдану.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

35. Бағдарламада ұсынылған «оқыту мақсаттары» сандардан тұратын кодтық белгімен белгіленді, кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екіншісі – бөлімді, үшінші сан - бөлімшені, төртінші сан - бөлімшедегі оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді, яғни 7.2.1.2 кодында: «7» – сынып, «2.1» – бөлімше, «2» – оқыту мақсатының реттік саны.

36. Оқыту мақсаттарының жүйесі бөлім бойынша әр сыныпқа берілген:

1) 1-бөлім: тыңдалым және айтылым:

1 кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1.1 Болжау	5.1.1.1 тірек сөздер арқылы тақырып ты болжау	6.1.1.1 тірек сөздер мен ұсынылған иллюстра ция арқылы тақырып ты болжау	7.1.1.1 мәтіннің алғашқы бөлігін тыңдау арқылы көтерілген мәселені болжау	8.1.1.1 мәтіннен алынған үзінділер арқылы оқиғаның дамуын болжау	9.1.1.1 мәтіннен алынған үзінділер арқылы көтерілген мәселені болжау	10.1.1.1 мәтін мазмұны бойынша сұрақтарға болжаммен жауап беру
1.2 Әр түрлі жанрдағ	5.1.2.1 әлеумет тік-	6.1.2.1 әлеумет тік-	7.1.2.1 әлеуметті к-мәдени,	8.1.2.1 әлеуметті к-	9.1.2.1 әлеуметті к-	10.1.2.1 қоғамдық- саяси,

ы мәтіндер ді талдау	тұрмыст ық тақырып тарға байланы сты көтерілг ен мәселені түсіну	мәдени тақырып тарға байланы сты көтерілг ен мәселені түсіну	ресми- іскери тақырып тарға байланыс ты көтерілг ен мәселені талдау	қоғамдық , мәдени, оқу-еңбек тақырып тарына байланыс ты көтерілг ен мәселені талдау	қоғамдық , мәдени- тарихи тақырып тарға байланыс ты көтерілг ен мәселені талдау	әлеуметтік - экономика лық, ғылыми тақырып тарға байланыс ты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндерде гі көтерілген мәселені талдау
1.3 Мәтінне н ақпаратт ы анықтау	5.1.3.1 тыңдалғ ан мәтіннің мазмұн ын түсіну	6.1.3.1 тыңдалғ ан мәтіннің мазмұн ын түсіну, негізгі ақпаратт ы анықтау	7.1.3.1 тыңдалғ ан мәтіннің мазмұны н түсіну, қосымша ақпаратт ы анықтау	8.1.3.1 тыңдалғ ан мәтіннің мазмұны н түсіну, факті мен көзқараст ы ажырата білу	9.1.3.1 тыңдалғ ан мәтіннің мазмұны н түсіну, астарлы ойды анықтау	10.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, мәтін бойынша қорытынды жасау
1.4 Негізгі ойды анықтау	5.1.4.1 тірек сөздер арқылы негізгі ойды анықтау	6.1.4.1 жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау	7.1.4.1 мәтіннің құрылым дық ерекшеліг іне қарай негізгі ойды анықтау	8.1.4.1 мәтін тақырыб ы, сөйлеуші нің дауыс ырғағы арқылы негізгі ойды анықтау	9.1.4.1 мәтіндегі көтерілг ен мәселе арқылы негізгі ойды анықтау	10.1.4.1 автор көзқарасы арқылы негізгі ойды табу
1.5 Тыңдал ым материя	5.1.5.1 тыңдалғ ан мәтін мазмұн	6.1.5.1 тыңдалғ ан мәтін мазмұн	7.1.5.1 тыңдалғ ан мәтін мазмұны	8.1.5.1 тыңдалғ ан мәтіннен	9.1.5.1 перифраз түрінде берілген	10.1.5.1 мәтінде көтерілген мәселені

лы бойынша жауап беру	ы бойынша сұрақтарға жауап беру	ы бойынша өз ойын білдіре отырып, сұрақтарға жауап беру	бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру	келтірілген деректер арқылы сұрақтарға жауап беру	сұрақтар арқылы мәтіннен қажетті ақпаратты таба білу	ғаламдық мәселелер мен байланыстыра талдау, сыни баға беру
1.6 Сөйлеу мәдениетін дамыту	5.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді қолдану	6.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ресми сөздер мен тіркестерін орынды қолдану	7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуі ш эмоционалды-экспрессивті сөздерді орынды қолдану	8.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуі ш эмоционалды-экспрессивті сөздерді, мақал-мәтелдерді, тұрақты тіркестерді орынды қолдану	9.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді орынды қолдану, диалог, монологта өз ойын жүйелі жеткізу	10.1.6.1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды орынды қолдану

2) 2-бөлім «Оқылым»:

2 кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
2.1 Ақпаратты түсіну	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты түсіну	6.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты түсіну	7.2.1.1 кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер арқылы ақпаратты	8.2.1.1 аралас және тұтас мәтіндердегі ақпараттарды	9.2.1.1 аралас және тұтас мәтіндердегі ақпараттарды	10.2.1.1 перифраз түрінде берілген сұрақтар арқылы қажетті ақпаратты

			ы түсіну	салыстыр у	өңдеу	табу
2.2 Мәтіннің стильдік ерекшелігін тану	5.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырма шылықтарын мәтін арқылы тану	6.2.2.1 ауызекі сөйлеудің стильдік ерекшелігін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану	7.2.2.1 көркем сөйлеудің стильдік ерекшелігін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану	8.2.2.1 публицистикалық, ғылыми стиль ерекшеліктерін тілдік құралдар арқылы тану	9.2.2.1 қазақ тілінің стильдерін тілдік құралдар арқылы тану	10.2.2.1 шешендік сөздің түрлерін тілдік құралдар арқылы тану
2.3 Мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату	5.2.3.1 хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландырудың құрылымын түсіну, жанрлық ерекшеліктерін ажырату	6.2.3.1 ауызекі сөйлеумен көркем сөйлеудің жанрлық ерекшеліктерін түсіне отырып ажырату	7.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің құрылымымен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшелігін ажырату	8.2.3.1 хроника, кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымымен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату	9.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, тезистердің құрылымымен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату	10.2.3.1 жолдау, заңнама, мемлекеттік бағдарламалар, әскери-патриоттық мәтіндердің жанрлық түрлерін ажырату
2.4 Мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу	5.2.4.1 мәтін мазмұнын түсіну үшін сұрақтар құрасты	6.2.4.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты	7.2.4.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру	8.2.4.1 мәтін бойынша перифраздың түрлі тәсілдері арқылы	9.2.4.1 мәтіндегі көтерілген мәселені негізінде сұрақтар құрастыру	10.2.4.1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға

	ру	анықтау да нақты сұрақтар құрасты ру		сұрақтар құрастыр у		арналған талқылау сұрақтары н құрастыру
2.5 Мәтінде рге салысты рмалы түрде талдау жасау	5.2.5.1 ауызекі стильдег і мәтіндер дің мазмұн ын, тақырыб ын салысты ру	6.2.5.1 ауызекі және ресми стильдег і мәтіндер дің тақырыб ын, мазмұн ын салысты ру	7.2.5.1 идеясы ұқсас публицис тикалық және көркем әдебиет стиліндег і мәтіндерд ің тақырыб ы, құрылым ымен тілдік ерекшеліг ін салыстыр у	8.2.5.1 әңгімелеу , сипаттау, талқылау түрлеріне қарай ғылыми және публицис тикалық стильдегі мәтіндерд ің құрылым ын салыстыр у	9.2.5.1 әртүрлі стильдегі мәтіндерд ің тақырыб ын, түрлерін құрылым ын салыстыр у	10.2.5.1 әртүрлі стильдегі мәтіндерді ң тілдік ерекшелігі н салыстыра талдау
2.6 Оқылым стратегия ларын қолдану	5.2.6.1 жалпы мазмұн ын түсіну үшін, нақты ақпаратт ы табу үшін оқылым стратегия ларын қолдану	6.2.6.1 коммент арий жасау, іріктеп, рөлге бөліп оқуда оқылым стратегия ларын қолдану	7.2.6.1 оқылым стратегия ларын қолдану: коммента рий жасау, іріктеп оқу	8.2.6.1 оқылым стратегия ларын қолдану: коммента рий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу	9.2.6.1 коммента рий жасау, іріктеп оқу, талдап оқуда оқылым стратегия ларын тиімді қолдану	10.2.6.1 белгілі бір мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу
2.7 Әртүрлі ресурс	5.2.7.1 қажетті ақпаратт	6.2.7.1 энцикло педия,	7.2.7.1 ғаламтор, энциклоп	8.2.7.1 ғаламтор, энциклоп	9.2.7.1 ғаламтор, энциклоп	10.2.7.1 әртүрлі ресурс

көздерін ен қажеті ақпаратты алу	ы балаларға арналған газет-журналдардан ала білу	сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу	едия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану	едия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді дәлел ретінде қолдану	едия, газет-журналдар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау	көздерінен алынған ақпараттарды авторға сілтеме жасай отырып, түзету жазба жұмыстарында қолдану
----------------------------------	--	--	--	--	--	---

3) 3-бөлім «Жазылым»:

3-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
3.1 Жоспар құру	5.3.1.1 берілген мәтінге қарапайым жоспар құру	6.3.1.1 кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтып, берілген мәтінге қарапайым жоспар құру	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндердің құрылымын сақтап, қарапайым жоспар құру	8.3.1.1 әртүрлі мәтіндердің құрылымын ескеріп, күрделі жоспар құру	9.3.1.1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру	10.3.1.1 жинақталған материалдар негізінде ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру
3.2 Әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру	5.3.2.1 жанрлық ерекшелігіне сай рәсімделуі мен	6.3.2.1 құрылымын сақтай отырып, жанрлық және	7.3.2.1 көркемдегіш құралдардың жанрлық ерекшелігі	8.3.2.1 тілдік құралдардың жанрлық және стильдік	9.3.2.1 тілдік құралдардың жанрлық және стильдік	10.3.2.1 әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру

	құрылымын сақтап хат, хабарлап жазу	стильдік ерекшеліктеріне сай хабарландыру, жарнама, құттықтау хаттарының құрастырып жазу	іне сай қолданып, шағын мақала, әңгіме құрастырып жазу	ерешеліктеріне сай қолданып мақала құрастыру	ерешеліктеріне сай қолданып аннотация, тезис құрастырып жазу	
3.3 Жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	5.3.3.1 сюжетті суреттер желісі бойынша шағын мәтін құрастыру	6.3.3.1 жинақталған деректер бойынша диаграмма, кесте, сызба түріндегі графиктік мәтін құрастыру	7.3.3.1 сызба, сурет түрінде берілген процесті сипаттап жазу	8.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, сурет немесе шартты белгіні сипаттап жазу	9.3.3.1 графиктік мәтіндегі деректердің маңызды тұсын анықтап жазу	10.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, маңызды тұстарын анықтап жазу
3.4 Эссе жазу	5.3.4.1 эссе құрылымын сақтай отырып, өзіне таныс адамды сипаттап жазу	6.3.4.1 эссе құрылымын сақтап, абзац түрлерін жүйелі құрастырып, белгілі бір	7.3.4.1 эссе тақырыбынан ауытқымай, абзац түрлерін жүйелі құрастырып жазу	8.3.4.1 эссе құрылымын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келіспеу себептерінің айқын	9.3.4.1 эссе құрылымымен даму желісін сақтап, мәселе бойынша келіспеу себептері	10.3.4.1 эссе құрылымымен даму желісін сақтап, көтерілген мәселе бойынша өз ойын дәлелдеп жазу

		оқиғаны суреттеп жазу		көрсетіп жазу	н анық көрсетіп жазу	
3.5 Оқылым және тыңдалы м материалдары негізінде жинақы мәтін (компрессия) жазу	5.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдарының негізінде жинақы шағын мәтін жазу	6.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, жинақы мәтін жазу	7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздерін қолдана отырып жинақы мәтін жазу	8.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу	9.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісімен жинақы мәтін жазу	10.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, перифраз тәсілдері арқылы жинақы мәтін жазу
3.6 Мәтінде рді түзету және редакциялау	5.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктердің көмегімен түзету	6.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емлес ережелеріне сүйеніп түзету	7.3.6.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру	8.3.6.1 мәтіндегі сөздердің дұрыс нақты қолданылуын тексеру, лексикалық түзетулер енгізу	9.3.6.1 жазба түзету жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, стильдік түзетулер жасау	10.3.6.1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлуде логикалық түзетулер енгізу, редакциялау

4) 4-бөлім «Әдеби тіл нормаларын сақтау»:
4-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
4.1 Орфографиялық норма	5.4.1.1 қазақ тілінің дыбыстар жүйесін, үндестік заңын, емлелік ерекшеліктерін ескере отырып, түзету жаттығуларын орфографиялық нормаға сай жазу	6.4.1.1 жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу	7.4.1.1 жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай жазу	8.4.1.1 дефис арқылы жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу	9.4.1.1 бас әріппен жазылатын күрделі-құрама атауларды орфографиялық нормаға сай сауатты жазу	10.4.1.1 мәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу
4.2 Орфоэпиялық норма	5.4.2.1 сөздерді ілгерінді, кейінді, тоғыспалы заңдылықтарына сәйкес қолдану	6.4.2.1 сөз және сөйлем ішінде екпіннің түрлерін орынды қолдану	7.4.2.1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсіну	8.4.2.1 ән, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану		
4.3 Лексикалық норма	5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, көп мағыналы	6.4.3.1 көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, неологизм, термин,	7.4.3.1 фразеологизм, мақал-мәтелдердің эмоционалды мәнін, түсініп	8.4.3.1 сөздік қор және сөздік құрам ерекшеліктерін түсініп қолдану	9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын білу, қолдану	10.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану

	сөздерді , омоним, антоним , синоним дерді орынды қолдана білу	диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздерді ң қолданы с аясын түсіну	қолдана білу			
4.4 Грамати калық норма	5.4.4.1 ауызша, жазбаша тілдесім барысын да жұрнақ арқылы жасалға н туынды сөздерді , күрделі сөздерді қолдану	6.4.4.1 сөйлемд егі есімдікті ң қызметі н түсіну, есімдікті зат есім, сын есімнің орнына қолдану, түзету жұмыст арын орындау	7.4.4.1 етістіктің есімше, көсемше, тұйық етістік, шақ, рай түрлерін тілдесім барысынд а қолдану	8.4.4.1 сөз тіркесінің байланыс у тәсілдері мен түрлері, есімді, етістікті сөз тіркестері н ажырату, қолдану	9.4.4.1 құрмалас сөйлем жасалу жолдары н, түрлерін білу, түзету жаттығул арын орындау барысынд а қолдану	10.4.4.1 құрмалас сөйлемнің түрлерін білу
	5.4.4.2 зат есімдерд ің мағынал ық түрлерін білу	6.4.4.2 етістікті ң етіс түрлері мен салт- сабақты етістікте рді білу	7.4.4.2 еліктеу сөздердің стильдік мәнін түсініп қолдану	8.4.4.2 тұрлаулы және тұрлаусы з сөйлем мүшелері нің сөйлем жасаудағ ы өзіндік орнын, қызметін түсініп қолдану	9.4.4.2 құрмалас сөйлемде дің түрлерін ажырата білу, сөйлемде рде қолдану	10.4.4.2 салалас құрмалас сөйлемдер дің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендірі п қолдану
	5.4.4.3 түзету	6.4.4.3 үстеудің	7.4.4.3 шылау	8.4.4.3 сөйлем	9.4.4.3 сабақтас	10.4.4.3 салалас

	жаттығуларын орындау арқылы сын есімді зат есім орнына қолдана білу	мағыналық түрлерін ажырату, сөйлем, мәтін құрау кезінде орынды қолдану	түрлерін ажырата білу, сөйлем құрау кезінде орынды қолдану	ішінде бірыңғай мүшелер мен айқындауыш мүшелерді қолдана білу	құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу	құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану
	5.4.4.4 сан есімнің мағыналық түрлерін ажырата білу		7.4.4.4 одағай түрлерін ажырата білу, сөйлем құрауда қолдану	8.4.4.4 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану	9.4.4.4 аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдарын білу	10.4.4.4 сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану
	5.4.4.5 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің жасалу жолдарын, қызметін білу		7.4.4.5 оқшау сөздердің қызметін түсіну, ажырата білу	8.4.4.5 оқшау сөздерді орынды қолдану		10.4.4.5 аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, қолдану
4.5 Пунктуациялық норма	5.4.5.1 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің тыныс белгілерін дұрыс	6.4.5.1 тыныс белгілерінің түрлері мен қызметін түсіну, дұрыс	7.4.5.1 сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерін дұрыс қолдану	8.4.5.1 сөйлем ішінде, соңында қойылатын тыныс белгілерін дұрыс	9.4.5.1 сөйлем соңында қабаттасып қойылатын тыныс белгілерін дұрыс	10.4.5.1 құрмалас сөйлемнің тыныс белгілерін ережеге сай қолдану

	қолдану	қолдану		қолдану	қолдану	
--	---------	---------	--	---------	---------	--

37. Осы Бағдарлама тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін «Қазақ тілі» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

38. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру деңгейінің
5-10 сыныптарына арналған «Қазақ тілі»
пәнінен жаңартылған мазмұндағы
үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін «Қазақ тілі» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар (оқыту қазақ тілінде)

1) 5-сынып:

1-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
Мәдениет: тіл және қарым-қатынас	Тыңдалым және айтылым	5.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну
		5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру
	Оқылым	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты түсіну
	Жазылым	5.3.1.1-берілген мәтін бойынша қарапайым қысқаша жоспар құру
		5.3.2.1 жанрлық ерекшелігіне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап хат, хабарландыру құрастырып жазу
Әдеби нормалары тіл	5.4.1.1 қазақ тілінің дыбыстар жүйесін, үндестік заңын, емлелік ерекшеліктерін ескере отырып, түзету жаттығуларын орфографиялық нормаға сай жазу	
Киіну. Сән. Талғам.	Тыңдалым және айтылым	5.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну
		5.1.4.1 тірек сөздер арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	5.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтін арқылы тану
		5.2.6.1-жалпы мазмұнын түсіну үшін, нақты ақпаратты табу үшін оқылым стратегияларын қолдану
	Жазылым	5.3.3.1 сюжетті суреттер желісі бойынша шағын мәтін құрастыру
		5.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктердің көмегімен түзету;
Әдеби нормалары тіл	5.4.1.1 қазақ тілінің дыбыстар жүйесін, үндестік заңын, емлелік ерекшеліктерін ескере отырып, түзету жаттығуларын орфографиялық нормаға сай жазу	

			5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, көп мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синонимдерді орынды қолдана білу
			5.4.5.1 сөйлем ішіне қойылатын тыныс белгілерін дұрыс қолдану
Отбасылық дәстүрлер мен мерекелер	Тыңдалым және айтылым		5.1.1.1 тірек сөздер арқылы тақырыпты болжау
			5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық тақырыптарға байланысты көтерілген мәселені түсіндіру
	Оқылым		5.2.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты түсіну
	Жазылым		5.3.3.1 сюжетті суреттер желісі бойынша шағын мәтін құрастыру
	Әдеби нормалары	тіл	
2 - тоқсан			
Жануарлар әлемі мен өсімдіктер дүниесі	Тыңдалым және айтылым		5.1.1.1 тірек сөздер арқылы тақырыпты болжау
			5.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді қолдану
	Оқылым		5.2.5.1 ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын салыстыру 5.2.4.1 мәтін мазмұнын түсіну үшін сұрақтар құрастыру
	Жазылым		5.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктердің көмегімен түзету
	Әдеби нормалары	тіл	
Бос уақыт және хобби	Тыңдалым және айтылым		5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық тақырыптарға байланысты көтерілген мәселені түсіндіру; 5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру
			5.2.5.1 ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын салыстыру
	Оқылым		5.2.6.1 жалпы мазмұнын түсіну үшін, нақты ақпаратты табу үшін оқылым стратегияларын қолдану
	Жазылым		5.3.3.1 сюжетті суреттер желісі бойынша шағын мәтін құрастыру
	Әдеби нормалары	тіл	

3 - тоқсан		
Қиял әлемі	Тыңдалым және айтылым	5.1.1.1 тірек сөздер арқылы тақырыпты болжау 5.1.4.1 тірек сөздер арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	5.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтін арқылы тану
	Жазылым	5.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдарының негізінде жинақы шағын мәтін жазу
	Әдеби тіл нормалары	5.4.3.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздерді, көп мағыналы сөздерді, омоним, антоним, синоним дерді орынды қолдана білу
Көлік және жол белгілері	Тыңдалым және айтылым	5.1.4.1 тірек сөздер арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	5.2.4.1 мәтін мазмұнын түсіну үшін сұрақтар құрастыру; 5.2.7.1 қажетті ақпаратты балаларға арналған газет-журналдардан ала білу
	Жазылым	5.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдарының негізінде жинақы шағын мәтін жазу
	Әдеби тіл нормалары	5.4.4.4 сан есімнің мағыналық түрлерін ажырата білу
Адамның сырт келбеті мен мінезі	Тыңдалым және айтылым	5.1.1.1 тірек сөздер арқылы тақырыпты болжау; 5.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді қолдану
	Оқылым	5.2.5.1 ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын салыстыру; 5.2.4.1 мәтін мазмұнын түсіну үшін сұрақтар құрастыру
	Жазылым	5.3.4.1 эссе құрылымын сақтай отырып, өзіне таныс адамды сипаттап жазу
	Әдеби тіл нормалары	5.4.4.3 түзету жаттығуларын орындау арқылы сын есімді зат есім орнына қолдана білу; 5.4.4.4 сан есімнің мағыналық түрлерін ажырата білу
4 - тоқсан		
Аспан әлемінің құпиялары	Тыңдалым және айтылым	5.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну; 5.1.4.1 тірек сөздер арқылы негізгі ойды анықтау; 5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру;

	Оқылым	5.2.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты түсіну; 5.2.2.1 лексиканың ауызекі сөйлеу және жазба стильдік айырмашылықтарын мәтін арқылы тану; 5.2.6.1 жалпы мазмұнын түсіну үшін, нақты ақпаратты табу үшін оқылым стратегияларын қолдану;
	Жазылым	5.3.3.1 сюжетті суреттер желісі бойынша шағын мәтін құрастыру 5.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктердің көмегімен түзету
	Әдеби нормалары	5.4.4.5 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің жасалу жолдарын, қызметін білу 5.4.5.1 төл сөз, төлеу сөз, автор сөзінің тыныс белгілерін дұрыс қолдану
	Тыңдалым және айтылым	5.1.2.1 әлеуметтік-тұрмыстық тақырыптарға байланысты көтерілген мәселені түсіндіру; 5.1.4.1 тірек сөздер арқылы негізгі ойды анықтау; 5.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру; 5.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай эмоционалды сөздерді, дауыс ырғақтары арқылы қыстырма, қаратпа, одағай сөздерді қолдану;
Саяхат және демалыс	Оқылым	5.2.3.1 хат, хабарлама, жарнама, нұсқаулық, хабарландырудың құрылымын түсіну, жанрлық ерекшеліктерін ажырату 5.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: жалпы мазмұнын түсіну үшін оқу; 5.2.7.1 қажетті ақпаратты балаларға арналған газет-журналдардан ала білу
	Жазылым	5.3.1.1 берілген мәтінге қарапайым жоспар құру; 5.3.2.1 жанрлық ерекшелігіне сай рәсімделуі мен құрылымын сақтап хат, хабарландыру құрастырып жазу; 5.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктердің көмегімен түзету
	Әдеби нормалары	5.4.4.1 ауызша, жазбаша тілдесім барысында жұрнақ арқылы жасалған туынды сөздерді, күрделі сөздерді қолдану; 5.4.4.2 зат есімдердің мағыналық түрлерін білу
	Тыңдалым және айтылым	

2) 6-сынып:
2-кесте

Ұзақ мерзімді	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
---------------	----------	------------------

жоспардың бөлімдері					
1 - тоқсан					
Қазақстандағы көрікті жерлер	Тыңдалым және айтылым			6.1.1.1 тірек сөздер мен ұсынылған иллюстрация арқылы тақырыпты болжау;	
	Оқылым			6.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі ақпаратты анықтау	
	Жазылым			6.2.7.1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу	
	Әдеби нормалары	тіл		6.3.1.1 кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтып, берілген мәтінге қарапайым жоспар құру;	
				6.3.3.1 жинақталған деректер бойынша диаграмма, кесте, сызба түріндегі графиктік мәтін құрастыру	
				6.4.1.1 жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу	
Ұлттық және отбасылық құндылықтар	Тыңдалым және айтылым	және		6.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ресми сөздер мен тіркестерін орынды қолдану	
	Оқылым			6.2.2.1 ауызекі сөйлеудің стильдік ерекшелігін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану;	
	Жазылым			6.2.3.1 ауызекі сөйлеу мен көркем сөйлеудің жанрлық ерекшеліктерін түсіне отырып ажырату;	
	Әдеби нормалары	тіл		6.2.5.1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын салыстыру	
				6.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп түзету	
				6.4.2.1 сөз және сөйлем ішінде екпіннің түрлерін орынды қолдану	
Әлемнің жеті кереметі	Тыңдалым және айтылым	және		6.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша өз ойын білдіре отырып, сұрақтарға жауап беру	
	Оқылым			6.2.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты анықтау	
	Жазылым			6.3.4.1 эссе құрылымын сақтап, абзац түрлерін жүйелі құрастырып, белгілі бір оқиғаны суреттеп жазу	
	Әдеби нормалары	тіл		6.4.3.1 көнерген сөз, эфемизм, дисфемизм, неологизм, термин, диалект сөз, кәсіби сөз, табу сөздердің қолданыс аясын түсіну	
2 - тоқсан					
Астана – мәдениет пен өнер ордасы	Тыңдалым және айтылым	және		6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени тақырыптарға байланысты көтерілген мәселені түсіну;	
				6.1.4.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша	

		өз ойын білдіре отырып, сұрақтарға жауап беру
	Оқылым	6.2.6.1 комментарий жасау, іріктеп, рөлге бөліп оқуда оқылым стратегияларын қолдану; 6.2.7.1 энциклопедия, сөздік, балаларға арналған газет-журналдардан қажетті ақпараттарды алу
	Жазылым	6.3.4.1 эссе құрылымын сақтап, абзац түрлерін жүйелі құрастырып, белгілі бір оқиғаны суреттеп жазу 6.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық және пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп түзету
	Әдеби нормалары тіл	6.4.4.1 сөйлемдегі есімдіктің қызметін түсіну, есімдікті зат есім, сын есімнің орнына қолдану, түзету жұмыстарын орындау. 6.4.4.2 етістіктің етіс түрлері мен салт-сабақты етістіктерді білу
Тарихи тұлғалар	Тыңдалым және айтылым	6.1.4.1 жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	6.2.3.1 ауызекі сөйлеу мен көркем сөйлеудің жанрлық ерекшеліктерін түсіне отырып ажырату; 6.2.5.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты анықтауда нақты сұрақтар құрастыру
	Жазылым	6.3.2.1 құрылымын сақтай отырып, жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай хабарландыру, жарнама, құттықтау хаттарын құрастырып жазу; 6.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, жинақы мәтін жазу
	Әдеби нормалары тіл	6.4.4.2 етістіктің етіс түрлері мен салт-сабақты етістіктерді білу
3 - тоқсан		
Су – тіршілік көзі. Қазақстандағы өзен-көлдер	Тыңдалым және айтылым	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени тақырыптарға байланысты көтерілген мәселені түсіндіру; 6.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша өз ойын білдіре отырып, сұрақтарға жауап беру;
	Оқылым	6.2.1.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты анықтау; 6.2.6.1 комментарий жасау, іріктеп, рөлге бөліп оқуда оқылым стратегияларын қолдану;
	Жазылым	6.3.3.1 жинақталған деректер бойынша

	Әдеби нормалары	тіл	диаграмма, кесте, сызба түріндегі графиктік мәтін құрастыру; 6.4.4.3 үстеудің мағыналық түрлерін ажырату, сөйлем, мәтін құрау кезінде орынды қолдану;
Спорт. Белгілі спорт жұлдыздары	Тыңдалым айтылым	және	6.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі ақпаратты анықтау; 6.1.4.1 жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау;
	Оқылым		6.2.3.1 ауызекі сөйлеу мен көркем сөйлеудің жанрлық ерекшеліктерін түсіне отырып ажырату;
	Жазылым		6.3.4.1 эссе құрылымын сақтап, абзац түрлерін жүйелі құрастырып, белгілі бір оқиғаны суреттеп жазу
	Әдеби нормалары	тіл	6.4.4.2 етістіктің етіс түрлері мен салт-сабақты етістіктерді білу; 6.4.4.3 үстеудің мағыналық түрлерін ажырату, сөйлем, мәтін құрау кезінде орынды қолдану
Қазақ халқының әдет-ғұрыптары мен салт-дәстүрлері. Наурыз	Тыңдалым айтылым	және	6.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ресми сөздер мен тіркестерін орынды қолдану
	Оқылым		6.2.2.1 ауызекі сөйлеудің стильдік ерекшелігін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану
	Жазылым		6.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша негізгі ойды білдіретін сөйлемдерді іріктей отырып, жинақы мәтін жазу
	Әдеби нормалары	тіл	6.4.4.2 етістіктің етіс түрлері мен салт-сабақты етістіктерді білу; 6.4.4.3 үстеудің мағыналық түрлерін ажырату, сөйлем, мәтін құрау кезінде орынды қолдану
4 - тоқсан			
Әлемдегі кітапханалар ірі	Тыңдалым айтылым	және	6.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі ақпаратты анықтау; 6.1.4.1 жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым		6.2.5.1 ауызекі және ресми стильдегі мәтіндердің тақырыбын, мазмұнын салыстыру; 6.2.6.1 комментарий жасау, іріктеп, рөлге бөліп оқуда оқылым стратегияларын қолдану
	Жазылым		6.3.1.1 кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерді қамтып, берілген мәтінге қарапайым жоспар құру; 6.3.6.1 мәтіндегі орфографиялық және

		пунктуациялық қателерді сөздіктерге, емле ережелеріне сүйеніп түзету
	Әдеби тіл нормалары	6.4.5.1 тыныс белгілерінің түрлері мен қызметін түсіну, дұрыс қолдану
Ғылым мен технология жетістіктері	Тыңдалым және айтылым	6.1.2.1 әлеуметтік-мәдени тақырыптарға байланысты көтерілген мәселені түсіндіру
	Оқылым	6.2.4.1 мәтіннен негізгі және қосымша ақпаратты анықтауда нақты сұрақтар құрастыру
	Жазылым	6.3.2.1 құрылымын сақтай отырып, жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай хабарландыру, жарнама, құттықтау хаттарын құрастырып жазу
	Әдеби тіл нормалары	6.4.5.1 тыныс белгілерінің түрлері мен қызметін түсіну, дұрыс қолдану

3) 7-сынып:

3-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Ауа райы және климаттық өзгерістер	Тыңдалым және айтылым	7.1.1.1 мәтіннің алғашқы бөлігін тыңдау арқылы көтерілген мәселені болжау; 7.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру
	Оқылым	7.2.1.1 кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер арқылы ақпаратты түсіну; 7.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу
	Жазылым	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндердің құрылымын сақтап, қарапайым жоспар құру; 7.3.3.1 сызба, сурет түрінде берілген процесті сипаттап жазу
	Әдеби тіл нормалары	7.4.4.1 етістіктің есімше, көсемше, тұйық етістік, шақ, рай түрлерін тілдесім барысында қолдану
Көшпенділер мәдениеті	Тыңдалым және айтылым	7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, қосымша ақпаратты анықтау
	Оқылым	7.2.2.1 көркем сөйлеудің стильдік ерекшелігін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану
	Жазылым	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндердің құрылымын сақтап, қарапайым жоспар құру
	Әдеби тіл нормалары	7.4.2.1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсіну
2 - тоқсан		

Денсаулық – зор байлық	Тыңдалым және айтылым	7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді орынды қолдану
	Оқылым	7.2.5.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы мен тілдік ерекшелігін салыстыру 7.2.4.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру
	Жазылым	7.3.2.1 көркемдегіш құралдарды жанрлық ерекшелігіне сай қолданып, шағын мақала, әңгіме құрастырып жазу
	Әдеби нормалары тіл	7.4.2.1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсіну 7.4.3.1 фразеологизм, мақал-мәтелдердің эмоционалды мәнін, түсініп қолдана білу
Сүйіспеншілік пен достық	Тыңдалым және айтылым	7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, қосымша ақпаратты анықтау
	Оқылым	7.2.4.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру; 7.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану
	Жазылым	7.3.4.1 эссе тақырыбынан ауытқымай, абзац түрлерін жүйелі құрастырып жазу
	Әдеби нормалары тіл	7.4.3.1 фразеологизм, мақал-мәтелдердің эмоционалды мәнін, түсініп қолдана білу; 7.4.4.2 еліктеу сөздердің стильдік мәнін түсініп қолдану
3 - тоқсан		
Музыка өнері және қазақтың домбырасы киелі	Тыңдалым және айтылым	7.1.2.1 әлеуметтік-мәдени, ресми-іскери тақырыптарға байланысты көтерілген мәселені талдау; 7.1.4.1 мәтіннің құрылымдық ерекшелігіне қарай негізгі ойды анықтау
	Оқылым	7.2.5.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымымен тілдік ерекшелігін салыстыру
	Жазылым	7.3.2.1 көркемдегіш құралдарды жанрлық ерекшелігіне сай қолданып, шағын мақала, әңгіме құрастырып жазу; 7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздерін қолдана отырып жинақы мәтін жазу; 7.3.6.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру
	Әдеби нормалары тіл	7.4.3.1 фразеологизм, мақал-мәтелдердің эмоционалды мәнін, түсініп қолдана білу

Ғаламтор және әлеуметтік желілер	Тыңдалым және айтылым	7.1.1.1 мәтіннің алғашқы бөлігін тыңдау арқылы көтерілген мәселені болжау; 7.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру;
	Оқылым	7.2.1.1 кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер арқылы ақпаратты түсіну; 7.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану; 7.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу
	Жазылым	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндердің құрылымын сақтап, қарапайым жоспар құру; 7.3.6.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру
	Әдеби нормалары тіл	7.4.4.1 етістіктің есімше, көсемше, тұйық етістік, шақ, рай түрлерін тілдесім барысында қолдану
4 - тоқсан		
Қазақстандағы ұлттар достығы	Тыңдалым және айтылым	7.1.5.1 тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру
	Оқылым	7.2.2.1 көркем сөйлеудің стильдік ерекшелігін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 7.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшелігін ажырату
	Жазылым	7.3.4.1 эссе тақырыбынан ауытқымай, абзац түрлерін жүйелі құрастырып жазу
	Әдеби нормалары тіл	7.4.4.2 еліктеу сөздердің стильдік мәнін түсініп қолдану
Дұрыс тамақтану. Гендік өзгеріске ұшыраған тағамдар	Тыңдалым және айтылым	7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, қосымша ақпаратты анықтау; 7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды экспрессивті сөздерді орынды қолдану
	Оқылым	7.2.4.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру; 7.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану
	Жазылым	7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздерін қолдана отырып жинақы мәтін жазу; 7.3.6.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру
	Әдеби нормалары тіл	7.4.4.3 шылау түрлерін ажырата білу, сөйлем құрау кезінде орынды қолдану

4) 8-сынып:
4-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
Жеңіс күні. Ұлы ерлікке тағзым	Тыңдалым және айтылым	8.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы арқылы негізгі ойды анықтау; 8.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді, мақал-мәтелдерді, тұрақты тіркестерді орынды қолдану
	Оқылым	8.2.3.1 хроника, кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 8.2.5.1 әңгімелеу, сипаттау, талқылау түрлеріне қарай ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің құрылымын салыстыру
	Жазылым	8.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, сурет немесе шартты белгіні сипаттап жазу; 8.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу
	Әдеби тіл нормалары	8.4.4.5 оқшау сөздерді орынды қолдану
Ғылыми фантастика	Тыңдалым және айтылым	8.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты көтерілген мәселені талдау; 8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, факті мен көзқарасты ажырата білу; 8.1.5.1 тыңдалған мәтіннен келтірілген деректер арқылы сұрақтарға жауап беру;
	Оқылым	8.2.2.1 публицистикалық, ғылыми стиль ерекшеліктерін тілдік құралдар арқылы тану; 8.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді дәлел ретінде қолдану
	Жазылым	8.3.2.1 тілдік құралдарды жанрлық және стильдік ерешеліктеріне сай қолданып мақала құрастыру; 8.3.6.1 мәтіндегі сөздердің дұрыс нақты қолданылуын тексеру, лексикалық түзетулер енгізу
	Әдеби тіл	8.4.5.1 сөйлем ішінде, соңында қойылатын

	нормалары	тыныс белгілерін дұрыс қолдану
2 - тоқсан		
Көне түркі жазбалары және қазақ жазуы	Тыңдалым және айтылым	8.1.1.1 мәтіннен алынған үзінділер арқылы оқиғаның дамуын болжау; 8.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді, мақал-мәтелдерді, тұрақты тіркестерді орынды қолдану
	Оқылым	8.2.1.1 аралас және тұтас мәтіндердегі ақпараттарды салыстыру 8.2.2.1 публицистикалық, ғылыми стиль ерекшеліктерін тілдік құралдар арқылы тану
	Жазылым	8.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, сурет немесе шартты белгіні сипаттап жазу
	Әдеби нормалары тіл	8.4.4.1 сөз тіркесінің байланысу тәсілдері мен түрлері, есімді, етістікті сөз тіркестерін ажырату, қолдану
Адамзаттық құндылықтар мен әлем әдебиеті	Тыңдалым және айтылым	8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, факті мен көзқарасты ажырата білу; 8.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы арқылы негізгі ойды анықтау; 8.1.5.1 тыңдалған мәтіннен келтірілген деректер арқылы сұрақтарға жауап беру;
	Оқылым	8.2.3.1 хроника, кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 8.2.4.1 мәтін бойынша перифразаның түрлі тәсілдері арқылы сұрақтар құрастыру; 8.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу
	Жазылым	8.3.1.1 әртүрлі мәтіндердің құрылымын ескеріп, күрделі жоспар құру
	Әдеби нормалары тіл	8.4.1.1 дефис арқылы жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу; 8.4.2.1 эн, әуез, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану; 8.3.4.1 эссе құрылымын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу
3 - кесте		
Кәсіп пен еңбек. Болашақ мамандықтары	Тыңдалым және айтылым	8.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты көтерілген мәселені талдау; 8.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	8.2.5.1 әңгімелеу, сипаттау, талқылау түрлеріне қарай ғылыми және

		публицистикалық стильдегі мәтіндердің құрылымын салыстыру; 8.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу
	Жазылым	8.3.6.1 мәтіндегі сөздердің дұрыс нақты қолданылуын тексеру, лексикалық түзетулер енгізу
	Әдеби нормалары тіл	8.4.3.1 сөздік қор және сөздік құрам ерекшеліктерін түсініп қолдану; 8.4.5.1 сөйлем ішінде, соңында қойылатын тыныс белгілерін дұрыс қолдану
Ғарышты жетістіктері игеру	Тыңдалым және айтылым	8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, факті мен көзқарасты ажырата білу; 8.1.5.1 тыңдалған мәтіннен келтірілген деректер арқылы сұрақтарға жауап беру
	Оқылым	8.2.1.1 аралас және тұтас мәтіндердегі ақпараттарды салыстыру; 8.2.3.1 хроника, кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 8.2.4.1 мәтін бойынша перифразаның түрлі тәсілдері арқылы сұрақтар құрастыру
	Жазылым	8.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу; 8.3.6.1 мәтіндегі сөздердің дұрыс нақты қолданылуын тексеру, лексикалық түзетулер енгізу
	Әдеби нормалары тіл	8.4.4.1 сөз тіркесінің байланысу тәсілдері мен түрлері, есімді, етістікті сөз тіркестерін ажырату, қолдану; 8.4.4.2 тұрлаулы және тұрлаусыз сөйлем мүшелерінің сөйлем жасаудағы өзіндік орнын, қызметін түсініп қолдану
4 - тоқсан		
Биоалуантүрлілік. Қызыл кітапқа енген жануарлар мен өсімдіктер	Тыңдалым және айтылым	8.1.1.1 мәтіннен алынған үзінділер арқылы оқиғаның дамуын болжау; 8.1.5.1 тыңдалған мәтіннен келтірілген деректер арқылы сұрақтарға жауап беру
	Оқылым	8.2.2.1 публицистикалық, ғылыми стиль ерекшеліктерін тілдік құралдар арқылы тану; 8.2.4.1 мәтін бойынша тперифразаның түрлі тәсілдері арқылы сұрақтар құрастыру
	Жазылым	8.3.1.1 әртүрлі мәтіндердің құрылымын ескеріп, күрделі жоспар құру; 8.3.6.1 мәтіндегі сөздердің дұрыс нақты

		қолданылуын тексеру, лексикалық түзетулер енгізу
	Әдеби нормалары тіл	8.4.4.2 тұрлаулы және тұрлаусыз сөйлем мүшелерінің сөйлем жасаудағы өзіндік орнын, қызметін түсініп қолдану; 8.4.4.3 сөйлем ішінде бірыңғай мүшелер мен айқындауыш мүшелерді қолдана білу
Қоршаған орта және энергия ресурстары	Тыңдалым және айтылым	8.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, факті мен көзқарасты ажырата білу; 8.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	8.2.1.1 аралас және тұтас мәтіндердегі ақпараттарды салыстыру; 8.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді дәлел ретінде қолдану
	Жазылым	8.3.2.1 тілдік құралдарды жанрлық және стильдік ерешеліктеріне сай қолданып, мақала құрастыру; 8.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, сурет немесе шартты белгіні сипаттап жазу
	Әдеби нормалары тіл	8.4.4.3 сөйлем ішінде бірыңғай мүшелер мен айқындауыш мүшелерді қолдана білу 8.4.4.4 жай сөйлемдерді айтылу мақсаты мен құрылымдық ерекшелігіне сай қолдану

5) 9-сынып:
5-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
Жасөспірім және заң	Тыңдалым және айтылым	9.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты көтерілген мәселені талдау; 9.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді орынды қолдану, диалог, монологта өз ойын жүйелі жеткізу
	Оқылым	9.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, тезистердің құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 9.2.6.1 комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқуда оқылым стратегияларын тиімді қолдану
	Жазылым	9.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін анық көрсетіп жазу; 9.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау

		желісімен жинақы мәтін жазу
	Әдеби нормалары	тіл 9.4.4.2 құрмалас сөйлемдердің түрлерін ажырата білу, сөйлемдерде қолдану
2 - тоқсан		
Театр және өнер мен мәдениет	Тыңдалым және айтылым	9.1.1.1 мәтіннен алынған үзінділер арқылы көтерілген мәселені болжау; 9.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, астарлы ойды анықтау
	Оқылым	9.2.5.1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тақырыбын, түрлерін құрылымын салыстыру; 9.2.6.1 комментарий жасау, іріктеп оқу, талдап оқуда оқылым стратегияларын тиімді қолдану; 9.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	9.3.1.1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру; 9.3.6.1 жазба түзету жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, стильдік түзетулер жасау
	Әдеби нормалары	тіл 9.4.1.1 бас әріппен жазылатын күрделі-құрама атауларды орфографиялық нормаға сай сауатты жазу; 9.4.5.1 сөйлем соңында қабаттасып қойылатын тыныс белгілерін дұрыс қолдану
3 - тоқсан		
Қазақстандағы туризм және экотуризм	Тыңдалым және айтылым	9.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты көтерілген мәселені талдау; 9.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, астарлы ойды анықтау; 9.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді орынды қолдану, диалог, монологта өз ойын жүйеліжеткізу
	Оқылым	9.2.1.1 аралас және тұтас мәтіндердегі ақпараттарды өңдеу; 9.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, тезистердің құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 9.2.4.1 мәтіндегі көтерілген мәселе негізінде сұрақтар құрастыру
	Жазылым	9.3.2.1 тілдік құралдарды жанрлық және стильдік ерешеліктеріне сай қолданып аннотация, тезис құрастырып жазу; 9.3.3.1 графиктік мәтіндегі деректердің маңызды тұсын анықтап жазу

	Әдеби нормалары	тіл	9.4.1.1 бас әріппен жазылатын күрделі-құрама атауларды орфографиялық нормаға сай сауатты жазу; 9.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын білу, қолдану; 9.4.5.1 сөйлем соңында қабаттасып қойылатын тыныс белгілерін дұрыс қолдану
Мәңгілік Ел – мұратым	Тыңдалым айтылым	және	9.1.1.1 мәтіннен алынған үзінділер арқылы көтерілген мәселені болжау; 9.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, астарлы ойды анықтау; 9.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай ғылыми және халықаралық терминдерді орынды қолдану, диалог, монологта өз ойын жүйелі жеткізу
	Оқылым		9.2.2.1 қазақ тілінің стильдерін тілдік құралдар арқылы тану; 9.2.5.1 мәтіндегі көтерілген мәселе негізінде сұрақтар құрастыру
	Жазылым		9.3.2.1 тілдік құралдарды жанрлық және стильдік ерешеліктеріне сай қолданып аннотация, тезис құрастырып жазу; 9.3.3.1 графиктік мәтіндегі деректердің маңызды тұсын анықтап жазу
	Әдеби нормалары	тіл	9.4.1.1 бас әріппен жазылатын күрделі-құрама атауларды орфографиялық нормаға сай сауатты жазу
4 - тоқсан			
Жаһандану мәселелері	Тыңдалым айтылым	және	9.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты көтерілген мәселені талдау; 9.1.4.1 мәтіндегі көтерілген мәселе арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым		9.2.1.1 аралас және тұтас мәтіндердегі ақпараттарды өңдеу; 9.2.3.1-мақала, аннотация, презентация, тезистердің құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
	Жазылым		9.3.1.1 тақырып бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру
	Әдеби нормалары	тіл	9.4.1.1 бас әріппен жазылатын күрделі-құрама атауларды орфографиялық нормаға сай сауатты жазу; 9.4.4.3 сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу
Тәуелсіздік жылдарындағы Қазақстан. ЭКСПО-2017	Тыңдалым айтылым	және	9.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты көтерілген мәселені талдау; 9.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын

		түсіну, астарлы ойды анықтау; 9.1.4.1 мәтіндегі көтерілген мәселе арқылы негізгі ойды анықтау
	Оқылым	9.2.1.1 аралас және тұтас мәтіндердегі ақпараттарды өңдеу; 9.2.3.1 мақала, аннотация, презентация, тезистердің құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату; 9.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, ғылыми еңбектерден алынған деректерді дәлел ретінде қолдану, авторына сілтеме жасау
	Жазылым	9.3.6.1 жазба түзету жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлу, стильдік түзетулер жасау
	Әдеби нормалары	тіл 9.4.4.2 құрмалас сөйлемдердің түрлерін ажырата білу, сөйлемдерде қолдану; 9.4.4.3 сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу; 9.4.4.4 аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдарын білу

б) 10-сынып:
6-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан		
Адам құқығы мен бостандығы	Тыңдалым және айтылым	10.1.1.1 мәтін мазмұны бойынша сұрақтарға болжаммен жауап беру; 10.1.5.1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыра талдау, сыни баға беру; 10.1.6.1 қоғамдық – саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды орынды қолдану;
	Оқылым	10.2.4.1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру; 10.2.6.1 белгілі бір мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу
	Жазылым	10.3.1.1 жинақталған материалдар негізінде ауызша және жазбаша мәтіндер үшін күрделі жоспар құру; 10.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша автордың негізгі ойын сақтай отырып, перифраз тәсілдері арқылы жинақы мәтін жазу
	Әдеби нормалары	тіл 10.4.4.1 құрмалас сөйлемнің түрлерін білу; 10.4.4.2 салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу;

		түрлендіріп қолдану; 10.4.4.3 салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану
2 - тоқсан		
Отбасы және демографиялық өзгеріс	Тыңдалым және айтылым	10.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әртүрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі көтерілген мәселені талдау
	Оқылым	10.1.4.1 автор көзқарасы арқылы негізгі ойды табу
	Жазылым	10.2.6.1 белгілі бір мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу; 10.2.2.1 шешендік сөздің түрлерін тілдік құралдар арқылы тану; 10.3.3.1 мәтін құрылымын сақтай отырып, маңызды тұстарын анықтап жазу; 10.3.4.1 эссе құрылымымен даму желісін сақтап, көтерілген мәселе бойынша өз ойын дәлелдеп жазу;
	Әдеби нормалары тіл	10.4.4.3 салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану
Биотехникалық және гендік инженерия келешегі	Тыңдалым және айтылым	10.1.1.1 мәтін мазмұны бойынша сұрақтарға болжаммен жауап беру; 10.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, мәтін бойынша қорытынды жасау
	Оқылым	10.2.5.1 әртүрлі стильдегі мәтіндердің тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 10.2.4.1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманнаң қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру
	Жазылым	10.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, көтерілген мәселе бойынша өз ойын дәлелдеп жазу
	Әдеби нормалары тіл	10.4.1.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; 10.4.3.1 лексикалық стилистика заңдылықтарын дұрыс қолдану
3 - тоқсан		
Бұқаралық ақпарат құралдары	Тыңдалым және айтылым	10.1.5.1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыра талдау, сыни баға беру; 10.1.6.1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды орынды қолдану;
	Оқылым	10.2.6.1 белгілі бір мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу; 10.2.7.1 әртүрлі ресурс көздерінен алынған

		ақпараттарды авторға сілтеме жасай отырып, түзету жазба жұмыстарында қолдану
	Жазылым	10.3.2.1 әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру
	Әдеби тіл нормалары	10.4.4.4 сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану; 10.4.5.1 құрмалас сөйлемнің тыныс белгілерін ережеге сай қолдану
Әлемдегі қақтығыстар және бейбітшілік	Тыңдалым және айтылым	10.1.1.1 мәтін мазмұны бойынша сұрақтарға болжаммен жауап беру; 10.1.6.1 қоғамдық-саяси, ғылыми, коммуникативтік жағдаятқа сай тиісті сөздер мен фразаларды орынды қолдану
	Оқылым	10.2.3.1 жолдау, заңнама, мемлекеттік бағдарламалар, әскери-патриоттық мәтіндердің жанрлық түрлерін ажырату; 10.2.4.1 мәтінде көтерілген мәселеге оқырманның қарым-қатынасын анықтауға арналған талқылау сұрақтарын құрастыру
	Жазылым	10.3.6.1 жазба жұмысын абзацтар мен бөліктерге бөлуде логикалық түзетулер енгізу, редакциялау
	Әдеби тіл нормалары	10.4.5.1 құрмалас сөйлемнің тыныс белгілерін ережеге сай қолдану
4 - тоқсан		
Табиғи ресурстарды тиімді пайдалану	Тыңдалым және айтылым	10.1.2.1 қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық, ғылыми тақырыптарға байланысты әр түрлі жанрдағы кең көлемді мәтіндердегі көтерілген мәселені талдау; 10.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, мәтін бойынша қорытынды жасау; 10.1.5.1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыра талдау, сыни баға беру
	Оқылым	10.2.6.1 белгілі бір мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу
	Жазылым	10.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, көтерілген мәселе бойынша өз ойын дәлелдеп жазу
	Әдеби тіл нормалары	10.4.4.5 аралас құрмалас сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, қолдану; 10.4.5.1 құрмалас сөйлемнің тыныс белгілерін ережеге сай қолдану